

UNGARISCHER SEELSORGEDIENST DER EVANG. KIRCHE H.B. IN ÖSTERREICH
AUSZTRIAI MAGYAR REFORMÁTUS LELKIGONDOZÓ SZOLGÁLAT

Wien 1., Dorotheergasse 16; e-mail: bemaref@gmail.com, honlap: <http://becsi.reformatusok.com/>

Karvansky Mónika lelkész tel.: 0699/18878 068, Fekete András gondnok tel.: 0699/18878 069

Kedves református Testvéreink !

Istentiszteleteink rendje 2009 októberében és november elején:

2009. október 18. du. 17 óra: Istentisztelet, prédikál Prof. Dr. Nagy Lajos, szolgál a madari református gyülekezet énekara. Az előadást követően szeretetvendégség.
2009. október 25. du. 17 óra: Reformáció emlékünnepe úrvacsoraosztással.
2009. november 7. du. 15 óra: „Halottakra emlékezünk” – közös ökumenikus istentisztelet, koszorúzás a magyarok sírjánál Bad Deutsch-Altenburgban. Szervezi az Europa-Club.
2009. november 8. du. 17 óra: Istentisztelet, prédikál Fazekas László püspök. Az istentiszteletet követően szeretetvendégség.

Mindenkit szeretettel várunk alkalmainkra:

- * az istentisztelettel egyidőben gyermekistentiszteletet tartunk a gyülekezeti teremben, amelyre szeretettel várjuk a gyermekeket és szüleiket.
- * Figyelem! Megváltozott a bibliaóra időpontja. Ezentúl minden csütörtökön 19.00 órai kezdettel tartunk bibliaórát a gyülekezeti teremben. Minden Testvérünket hívjuk és szeretettel várjuk erre az alkalomra is.
- * elkészült gyülekezetünk honlapja: <http://becsi.reformatusok.com/> Akik használják az internetet, olvashatják elérhetőségünket, értesítéseket, beszámolókat alkalmainkról
- * november 7-én, szombaton délután Bad Deutsch-Altenburgban az ökumenikus istentiszteleten gyülekezetünk lelkésznöje is szolgál. Az ünnepi megemlékezés alkalmából külön autóbusz indul, jelentkezni lehet a gyülekezet vezetőségénél.
- * november 8-án a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke, Fazekas László és főgondnoka, Fekete Vince látogat gyülekezetünkbe. Egyúttal a komáromi református gyülekezet presbitereit is köszönhetjük körünkben. Gyülekezetünk vendége lesz még az ausztriai református egyház szuperintendese, LSI Mag. Thomas Hennefeld és a Wien-Süd-i gyülekezet lelkésze, Mag. Pfarrer Johannes Wittich. Az istentisztelet után képeket, felvételeket láthatunk, amelyeken keresztül visszatekinthetünk gyülekezetünk életének különböző alkalmaira.
- * szeretetvendégségünkhöz kérjük és előre is köszönjük híveink jószívű segítségét és hozzájárulását.

* * * * *

Kálvin János születésének 500. évfordulóját ünnepli a keresztyén világ.
Erről emlékezünk meg mi is, magyar református keresztyének

2009. október 18-án, vasárnap du. 17,00 órakor

a Dorotheergasse 16 sz. alatti református templomban

egy rendhagyó istentisztelet keretében és egy tartalmas előadásban.

Az istentisztelet szolgálatában

Dr. NAGY LAJOS

lelkész, professzor

a 119. zsoltár 105. verse alapján hirdeti közöttünk Isten igéjét.

Az istentisztelet alkalmán a madari református gyülekezet énekkara szolgál.

Az előadás témája:

Kálvin és a genfi egyetem

Dr. Nagy Lajos egy ősi mátyusföldi gyülekezetnek – 1562-ben alapította Huszár Gál, magyar reformátor, nyomdász, és egy 12. században alapított településnek – 1198-ból latin nyelvű birtokadományozó királyi oklevél tanúskodik róla – a lelkésze.

A Selye János Egyetem Református Teológiai karának, az egyháztörténeti tanszékének történész professzora.

Történelmi évszámok a 16. századból egy embernek életét tekintve.

Harcai, vereségei, győzelmei, megrendítő halála.

Névtelenség a Krisztusban a sírját tekintve.

Az előadás egy szellemi műhely és egy hitharcos ember életét rajzolja elénk.

"Lelkem teljességéből vallom, hogy életemnek még hátralevő részét is abban a hitben és vallásos meggyőződésben akarom tölteni, amelyet az Ő evangéliuma által belém oltott, és nincs is az én üdvösségemnek semmi más oltalma és menedéke, mint az, hogy Ő ingyen kegyelméből örökösének fogadott, ez az én üdvösségemnek egyedüli alapja és lelkem teljességéből megragadom azon irgalmát, amelyben a Jézus Krisztusért részesít, aki halálának és szenvedésének érdemével kipótolta az én bűneimet, hogy ekként elég legyen téve az én összes bűneimért és vétkeimért s eltöröltessék azoknak emlékezete. Azt is teljes szívemből vallom, hogy alázatosan kérem őt, hogy ama legfőbb Megváltónak a vérével, amely az emberi nem bűneiért kiomlott, akként mosogasson és tisztítson meg engemet, hogy az Ő ítélszéke előtt magának a Megváltónak védelme alatt jelenhessek meg."

(Részlet Kálvin János végrendeletéből)

* * * * *

Szeretettel hívunk és várunk minden hívő embert az együttünneplésre, hálaadásra, emlékezésre.
Az ünnepélyes istentisztelet és az előadás után a szeretetvendégség közösségébe, a gyülekezeti terembe hívunk mindenkit.

A szeretetvendégség terített asztalához kérjük a Testvérek segítségét, támogatását.

Urunk tegye áldottá az istentisztelet és a találkozás alkalmát.

* * * * *

Dr. Kovács Kálmán Árpád:

Kálvin. Hitbéli példa- vagy ellenségkép?

(befejező rész)

Genfben valósította meg Kálvin azt az egyházkormányzati rendszert, amely mintát szolgáltatott egész Európában a svájci reformációt követő közösségek számára. Kálvin a bibliai minta alapján négy egyházi tisztséget tartott meg. A teológiai tanításért felelős doktorokét, a lelkipásztori feladatokat ellátó pásztorokét (lelkészekét), a gyülekezetek igazgatását végző presbitereket (vénekét) és a gyülekezeti szeretetmunkáért (pl. szegények gondozása) felelős diakónusokét. Kálvin a legfontosabb szerepet a lelkipásztoroknak és a hívek közül a hívek által választott presbitereknek szánta. A kálvini egyházkormányzati rendszer ugyanakkor a római katolikustól és az evangélikustól eltérően nem hierarchikus, megvalósul benne a „világi” (nem képzett lelkészi) elemek bevonása az egyházkormányzatba. Bár egyesek ezt demokratikus egyházkormányzati rendszernek tekintik, Kálvin a presbiterek hitbéli alkalmasságának fontosságát hangsúlyozta, a választásban pedig azt, hogy a hívő közösség felismeri az Isten által adott kiválasztást, és a közösség választása csak megpecsételi ezt az isteni kiválasztást. A teljes genfi egyház legfőbb tanácskozó szerve a konzisztórium (egyháztanács) volt, amelyben a gyülekezeteket egy-egy lelkész és presbiter képviselte. A kálvini Genfben megvalósult az egyházi és a világi hatalom szétválasztása, akkor is, ha ebben az időszakban az egyházi hatalom az erkölcsi kérdések rendkívül nagy súlya és szerepe miatt az egyház komolyan ellenőrizte a világi hatalmat. Egyesek emiatt beszélnek arról, hogy Kálvin a konzisztóriumon keresztül diktatórikus hatalmat gyakorolt, ami azonban nem volt igaz. Az államról alkotott véleményében Kálvin egyrészt szembeszáll az abszolút uralkodói hatalommal. Bibliai alapon alátámasztja a már az antik szerzőknél is megjelenő zsarnokölési elvet. Eszerint a zsarnok uralkodót a népnek egy Isten által választott vezető irányítása alatt joga van elsöpörni. Ugyanakkor Kálvin inkább a hatalommegosztás mellett érvelt. Véleménye szerint a nép (vagy a rendek) által választott szervek hitetlensége, ha nem szállnak szembe a zsarnok uralkodóval, mivel az ő feladatuk a nép szabadságának védelme. A kálvinizmust a reformáció polgári ágának szokták nevezni, és tény, hogy a kálvinizmus és a polgári gondolkodás kölcsönösen formálták egymást. Nem véletlen, hogy a polgári gondolkodás, életmód és állam úttörői azok az országok voltak, ahol erős volt a kálvinizmus (pl. Hollandia, Anglia, Észak-Amerika) Európa fejlettebb és kevésbé polgárosodott régióiban (pl. Skócia és Magyarország) viszont éppen a hatalommegosztási elv tette a kálvinizmust vonzóvá a társadalmi elit, a nemesség körében.

Mint említettük, Kálvin nem volt a szabadgondolkodás híve. Kálvin valóban támogatta Szervét Mihály spanyol származású humanista és orvos halálra ítéletét. Az ő bűne az volt, hogy föllevenítette a Szentháromság tagadásának ókori tanítását. De ez a tanítás a korban nem eretnenség, hanem annál sokkal súlyosabb, Jézus Krisztus istenségének tagadása és káromlása voltak. Kálvin az I. korintusi levélhez írt kommentárjában úgy elemzi az 5. rész 5. verset, hogy az eretnek ember egyetlen lehetséges büntetése az egyházból való kizárás annak reménybeli megtéréséig. Ismernünk kell ugyanakkor a halálos bűn fogalmkörét is. Ezek a bűnök kicsit leegyszerűsítve a Tízparancsolat nyílt megszegését jelentik, amely esetekben maga Isten gyakorolta Szentírásban - királyok fölött is - példaadó ítéletet. A középkori és a kora újkori szemlélet szerint a keresztyén államhatalomnak joga és kötelessége az ilyenekre halálos ítéletet kiszabni. Kálvin az Intitúció polgári kormányzatról szóló részében kifejti, hogy az államhatalom a lopásra vagy a paráznaságra is kiszabhatja ezeket, ha ezek a bűnök egy adott társadalomban annyira elterjedtek, hogy a visszaszorításukra az államhatalomnak ilyen komoly fegyelmező eszközöket kell igénybe vennie. De ezek a polgári törvények enyhíthetőek is, ha az adott kirívó bűnök a társadalom életében visszaszorultak. A Tízparancsolatnak ugyanakkor van egy első táblája is az Isten elleni bűnökkel. Az istentagadás és istenkáromlás a középkorban és a kora újkorban köztörvényes bűncselekményeknek számítottak. Bár Kálvin a köztörvényeseknek kijáró lefejezés büntetése mellett kardoskodott, a genfi tanács - az összes református kanton beleegyező

véleménye alapján - Szervétet eretnekként megégettette. Az már csak egy külön érdekessége a történetnek, hogy Szervétet a római katolikusok már korábban halálra ítélték, tőlük megszökve ment - Kálvin kifejezett figyelmeztetése ellenére - Genfben, hogy ott saját magának pártot szervezzen. A történetekből éppen nem az derül ki, hogy Kálvin Genf diktátora lett volna. A nagy reformátor saját értékrendjében (mint ez jellemző volt rá) teljesen következetesen járt el, és ebben az ügyben sem vádolhatja senki semmivel. Keresztényien indulatosságának pedig a reformátor maga is tudatában volt, halálos ágyán bocsánatot kért mindazoktól, akiket emiatt megbántott.

A humanisták és szentháromságtagadók mellett az anabaptisták és mai utódai Kálvin legengesztelhetlenebb bírálói. Az anabaptista nem önelnevezés volt, ellenfeleik nevezték őket „újrakeresztelők”-nek, mert nem ismerték el a gyermekkori keresztséget, így a hozzájuk térőket újrakeresztelték. az Intitúciónak a gyermekkeresztségről szóló részét. Kálvin azzal kezdi, hogy ha nem igeszerű a gyermekkeresztség, akkor gond nélkül hagyjuk el. Utána viszont kifejti az úgynevezett szövetségteológiát. A szövetségteológia lényege, hogy összeköti és nem elválasztja az Ó- és az Újszövetséget. Előbbi Krisztus kereszttáldozatára néz előre, a másik vissza, de ugyanaz az Isten, aki szuverén akaratából mindkettőt megköti. A szövetségbe egyébként Isten mind az Ó-, mind az Újszövetségben belefoglalta a hívők gyermekeit. Ha erről kétségei lennének, olvassa el az 1Kor 7,14-et. Jézus egyébként maga nem keresztelt, csak a tanítványai, az apostolok korában pedig igenis gyakorolták a gyermekkeresztséget, elég ha a számos egész háznép megkeresztelésére gondolunk, ahol a római családfő hitére tekintve keresztelték meg egész háznépét, amibe a korban a családon kívül a rabszolgákat is beleszámították. Egyébként a bibliai szokásokkal szemben Kálvin sokkal szigorúbb volt, mint Luther. Míg utóbbi azt tanította, hogy minden megtartható, amit a Szentírás kifejezetten nem tilt, előbbi azon a véleményen volt, hogy semmi olyat nem kell gyakorolnunk, amit a Szentírás kifejezetten nem rendel el, mert az az Igéről venné el a figyelmünket. A keresztségnek nem az ember cselekedete, hanem az Isten üdvözítő kegyelme az előfeltétele. A kegyelem ugyanakkor nem követi, hanem megelőzi az emberi hitet. Kálvin felfogása azt a bibliai tanítást húzza alá, hogy az üdvözítő hit is Isten szuverén ajándéka. Az eleve elrendelés (amely - mint korábban is érintettem - az emberi értelemmel fölfoghatatlan, de a hívő értelem számára gyönyörűsége) és a gyermekkeresztség tanításában az a csodálatos, hogy az ember hitét Isten- és kegyelemközpontúvá teszi, az embert magát pedig Urával szemben a megfelelő helyre, az Isten nagynek látók és Őt ezért dicsőítők közé helyezi.

Végül még egy kérdést vizsgáljunk meg. Kálvin ellenségei azt állítják, hogy az életvidám Lutherrel szemben (aki „Asztali beszélgetések”-ben arról szól, hogy ők csak söröztek Wittembergben, Isten pedig végezte Németország reformációját), Kálvin egy kemény és életidegen személyiség volt. Aki ezt a gondolatot elfogadta, nézze meg az Intitúcióban a hívő ember szabadságáról szóló részt, amelyben Kálvin csodálatosan ír arról, hogy Isten nem azért adott a teremtésben annyi gazdagságot (színeket, illatokat, ízeket), hogy csak életfenntartásunkra gondoljunk. A kulcsot Isten dicsőítése adja itt is meg az ajándékokkal való hálaadással élésben. Hogy Kálvin maga sokat böjtölt, nem véletlen. Családom egyik tagja is így kúrálta magát, és hasonlóan ő is a fiatalkori rossz táplálkozásnak tulajdonította állandó hasfájását okozó divertikulumainak (kicsiny bélkiöblösődéseinek) létét. Bár egyes mai orvosok szerint ezzel maga is sokat rontott saját, amúgy is gyenge egészségi állapotán, a modern orvoslás szereit előtt nem valószínű, hogy Kálvin betegségének kordában tartására egyéb módszer rendelkezésre állt volna. Összegzésképpen elmondható, hogy Kálvint régen is, és ma is azért támadják olyan hevességgel, mert bibliahű és megalkuvást nem ismerő keresztény volt. Isten az ő életében közölt kegyelmére tekintettel nekünk, ma élő reformátusoknak is parancsolja: „Emlékezzetek meg a ti elöljáróitokról, a kik szólották néktek az Isten beszédét, és figyelmeztén az ő életük végére, kövessétek hitüket.” (Zsid 13.7)

Kedves barátunk, Kálmán, négy hétig közösségiünk aktív tagja volt, amíg itt Bécsben történelmi kutatómunkáját végezte. A Kálvin-év alkalmából a fenti színvonalas cikket küldte a gyülekezetünk számára.